Eero Santamala

Taajuusmuuttajien käyttö kaivoksissa

Sähkötekniikan korkeakoulu

Kandidaatintyö Espoo 1.12.2014

Vastuuopettaja ja ohjaaja:

TkT Pekka Forsman

AALTO-YLIOPISTO SÄHKÖTEKNIIKAN KORKEAKOULU

Tekijä: Eero	Santamala					
Työn nimi: Taajuusmuuttajien käyttö kaivoksissa						
Päivämäärä	: 1.12.2014	Kieli: Suor	mi	Sivumäärä: 8+7		
Koulutusohjelma: Automaatio- ja systeemitekniikka						
Vastuuopettaja ja ohjaaja: TkT Pekka Forsman						
Tiivistelmä	suomeksi.					
Avainsanat:	Avainsanoiksi valita sitteitä	an kirjoituksen	sisältöä keskeises	sti kuvaavia kä-		

AALTO UNIVERSITY SCHOOL OF ELECTRICAL ENGINEERING

Temperature

ABSTRACT OF THE BACHELOR'S THESIS

Author: Eero Santamala Title: Thesis template Date: 1.12.2014 Language: Finnish Number of pages: 8+7 Degree programme: Electronics and electrical engineering Supervisor: TkT Pekka Forsman Advisor: D.Sc. (Tech.) Olli Ohjaaja Abstract in English. Keywords: Resistor, Resistance,

AALTO-UNIVERSITETET HÖGSKOLAN FÖR ELEKTROTEKNIK

SAMMANDRAG AV KANDIDATARBETET

Författare: Eero Santamala Titel: Arbetets titel Datum: 1.12.2014 Språk: Finska Sidantal: 8+7 Utbildningsprogram: Elektronik och elektroteknik Ansvarslärare: TkT Pekka Forsman Handledare: TkD Olli Ohjaaja På svenska Nyckelord: Nyckelord på svenska, Temperatur

Esipuhe

Esipuhe tähän lel.

Otaniemi, 1.12.2014

Eero H. Santamala

Sisällysluettelo

$\mathbf{T}^{\mathrm{i}}$	iivistelmä	ii			
${f T}$ i	iivistelmä (englanniksi)	iii			
${f T}$ i	iivistelmä (ruotsiksi)	iv			
Es	sipuhe	$\mathbf{v}$			
$\mathbf{Si}$	sällysluettelo	vi			
$\mathbf{S}_{\mathbf{J}}$	ymbolit ja lyhenteet	viii			
1	Johdanto	1			
3	Kaivosympäristön vaatimukset taajuusmuuttajalle 2.1 Ympäristöolosuhteet 2.1.1 Lämpö 2.1.2 Kosteus 2.1.3 Pienpartikkelit 2.1.4 Mekaaniset rasitukset 2.2 Kaivoksen sähköverkko 2.3 Käyttöikä ja luotettavuus 2.4 Taajuusmuuttajan sijoittelu 2.5 Kaivosteollisuuden standardit Taajuusmuuttajien käyttökohteet kaivoksissa 3.1 Taajuusmuuttajatyypit 3.2 Sovellukset 3.2.1 Kaivinkoneet 3.2.2 Liukuhihnat ja kuljettimet 3.2.3 Murskaimet 3.2.4 Hissit 3.2.5 Tuulettimet ja ilmanvaihto 3.2.6 Pumput	2 2 2 2 2 2 2 2 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3			
4	Taajuusmuuttajien toiminnallisuuden hyödyntäminen4.1 Toimintasyklit4.2 Turvallisuustoiminnot4.3 Mittaukset4.4 Etäohjaus ja -valvonta	4 4 4 4 4			
5	Yhteenveto				
$\mathbf{V}$	iitteet	6			

A Liite 1 7

Symbolit ja lyhenteet

Symbolit

Operaattorit

Lyhenteet

AC vaihtovirta DC tasavirta

1 Johdanto

Kaivostyypit yms.

2 Kaivosympäristön vaatimukset taajuusmuuttajalle

2.1 Ympäristöolosuhteet

2.1.1 Lämpö

-Kaivosten lämpötilat -Laitteiden käyttölämpötilat, derating -Jäähdytysratkaisut(neste,kanava,perint plate,...)

2.1.2 Kosteus

-Kaivosten kosteus -Laitteiden kosteuskestävyys -IP ja - NEMA-lokitukset

2.1.3 Pienpartikkelit

-Pöly -Kemikaalit -Syövyttävyys -Elektroniikan eristys (flange)

2.1.4 Mekaaniset rasitukset

-kuljetus, asennus - Tärinä (murskaimet yms. Liikkuvat laitteet?)

2.2 Kaivoksen sähköverkko

Kaivoksen sähköverkko (EMC häiriöt) -jännite,laajuus, häiriönsieto, EMC -kuristimien/filttereiden tarpeellisuus

2.3 Käyttöikä ja luotettavuus

-kaivoksen ikä? Sama laite koko elinkaaren? -Esim tuuletusjärjestelmän luotettavuus ensisijaisen tärkeää? -Virran katkeaminen? varavoimalähde?

2.4 Taajuusmuuttajan sijoittelu

-Pitkät kaapelit -Ulkona? sähkökaappi? -sisällä kaivoksessa?

2.5 Kaivosteollisuuden standardit

-ex-luoitus: Räjähdysherkkä tila? -mitä muita?

3 Taajuusmuuttajien käyttökohteet kaivoksissa

3.1 Taajuusmuuttajatyypit

-Teho- ja jänniteluokat (kuvia!) -Seinä,lattia,floorstanding -Hyvät/huonot puolet

3.2 Sovellukset

3.2.1 Kaivinkoneet

-mitä erilaisia? (jäätävän isot osana sähköverkkoa vs pienet)

3.2.2 Liukuhihnat ja kuljettimet

-Millaisia erilaisia? (liukuhihnat,ruuvit,nostimet,yms.) -Nykyratkaisut? -Miten tamuja hyödynnetään? edut perinteiseen verrattuna?

3.2.3 Murskaimet

-Millaisia? kuinka isoja? -Toimintasyklit? -Automaation taso?

3.2.4 Hissit

-Henkilhissit, junat, kärryt. Millä ihmiset liikkuu?

3.2.5 Tuulettimet ja ilmanvaihto

-Kaivoksen tuulettaminen! -Miten tehty? -Ohjaus, valvonta? -Varajärjestelmät?

3.2.6 Pumput

4 Taajuusmuuttajien toiminnallisuuden hyödyntäminen

Miten taajuusmuuttajien ominaisuuksia voidaan hyödyntää? Mitä on? MITÄ EI OLE??

4.1 Toimintasyklit

-Murskaimet -Kuljettimet (ramppikäynnistys? kuorman mukaan säätyminen?)

4.2 Turvallisuustoiminnot

-STO, miten voisi hyödyntää? -Profisafe yms.

4.3 Mittaukset

-Kuljettimet, määrän mittaus kuormasta ja nopeudesta?

4.4 Etäohjaus ja -valvonta

-Keskitetty automaatiojärjestelmä?

5 Yhteenveto

Viitteet

A Liite 1